

ירושלים, כ"ד במרחשוון התשס"ג

30 באוקטובר 2002
לכבוד
הגב' רונית תירוש
מנכ"לית משרד החינוך
ירושלים

שלום רב,

אני מבקש לקדם בברכה את מאמציך לייצוג נאות של הספרות העברית בתוכנית הלימודים.

בימים אלה יצא לאור ספרי 'שתיקת התרגול' (רומן) הוצאת 'אסטרולוג', 2002. 398 עמוד. לדעתי ולדעת אנשי ספרות, ספרי החדש הולם את המגמה המובלת על ידי השרה ועל-ידך. אשמח אם עיבוד מקוצר של הספר ייצא לאור ויופץ במערכת החינוך.

על הספר:

סאגה משפחתית החושפת את ההווה הספרדית הססגונית של ירושלים בשלהי תקופת המנדט. הרומן בנוי מעגלים מעגלים המשתזרים זה בזה – הבית, החצר, השכונה (שכונת הבוכרים) וירושלים. פער הדורות ושכירת מסגרות מסורתיות הופכות את הבית להר געש. האב – הסניור פדרה הכל יכול, היוצא למלחמות של כבוד ושמירת הישג – מאבד מסמכותו מול המרד של בני ביתו בניצוחה המתוחכם של אם המשפחה. בני ביתו מבקשים לפתוח דף חדש בחברה הישראלית. גיבורי הספר חיים בעיר מוכת רוחות, בין ארץ ושמים, שם מיטשטש הגבול בין מציאות לחלום. בין השיטין נרקמות אהבות בלתי אפשריות על רקע ההווה הצבעונית של ירושלים של פעם.

האם המיסטיקנית, שאינה יודעת קרוא וכתוב, אך יודעת בחכמתה העממית ולשונה השנונה ושקריה הלבנים לנווט את משפחתה לפני התפוררותה. סימון הבן הקומוניסט, חי בשלום עם מרקס, לנין ו...הקדוש ברוך הוא ומשלם מחיר כבד על כך. הוא משקל נגד לאחיו הרב יששכר הדובר אידיש בהברה גרונית, לבוש שחורים כאברך אשכנזי ונוהג בקנאות של ישיבות ליטא בתוספת המזג הספרדי החם.

החצר הירושלמית הרב-לשונית היא בימת החיזיון שבה מתקיים המיפגש הבין-עדתי המלווה יצרים גועשים. עולם ססגוני של אמונות ודעות, שדים, רוחות ואינטלקטואל תמהוני מככבים זה לצד זה. שכונת הבוכרים על עדותיה ומוסדותיה – החמאם, בית הכנסת והשוק הססגוני – מנסה לשווא להיאבק ברוחות החדשות המנשבות. פסיפס של סיפורים, התרחשויות ודמויות חושפים את ירושלים של שלהי תקופת המנדט ושנותיה הראשונות של המדינה. המספר הוא בן הזקונים במשפחה החוזר ממרומי הקתדרה האקדימית שלו אל ילדותו בירושלים. הוא מוביל אותנו במנהרת הזמן, ללא שמץ של אידיאליזציה, אל עולם מרתק שבו מככבות אהבות, שנאות ושברון לב. בצד תמונות גרוטסקיות הומוריסטיות, שצחק ודמע מולכים בהן.

על מחבר הספר

בן-ציון יהושע, מחברו של הרומן "שתיקת התרגול", הוא סופר עברי (חבר באגודת הסופרים ובאקו"ם) וחוקר קהילות ישראל במזרח. נולד בירושלים לאביו רפאל יהושע-רז, שעלה מאפגאניסטאן בשנת 1898 ולאִימו בת היישוב הישן הספרדי. למד בילדותו בתלמוד תורה ובישיבה. עבד כנער-שליח בהוצאת הספרים על-שם י"ל מאגנס שלייד האוניברסיטה העברית ולימים העפיל והגיע למעמד של עורך ראשי ומנכ"ל בית ההוצאה לאחר שהשלים את לימודיו האקדמיים.

מגיל צעיר ראו אור סיפורים מפרי עטו במוספים הספרותיים של 'הארץ', 'מעריב', 'הפועל הצעיר', 'חרות', 'במערכה', 'מאזניים', 'עיתון 77', 'אריאל' (בכמה שפות), 'ירושלים – מאסף לדברי ספרות', 'אפיריון', 'מבוע' ועוד וכן בשורה של אנתולוגיות לספרות.

מספריו (רומנים וסיפורים קצרים): עיר באופק (סיפורים), פורצי גדר (רומן), תפוח מעץ הדעת (סיפור-עם), תה אנגלי בירושלים (סיפורים), שתיקת התרנגול (רומן).

בן-ציון יהושע הוא גם חוקר קהילות ישראל במרכז אסיה ושולט בשפות האזור. מחקרו המקיף 'מנדחי ישראל באפגאניסטאן לאנוסי משהד באיראן' (יצא לאור בהוצאת מוסד ביאליק) הוא ספר יסוד על יהודי האזור. לאחר הפרסטריוקה בברית המועצות הוא נקרא לצאת לשירות ממלכתי למדינות המוסלמיות של מרכז אסיה, שם עסק בין השאר בחילוץ יהודים מאזורי מצוקה ובהעלאתם לארץ בשנים 1992-1994. במשך שנתיים נוספות פעל במסגרת עליית הנוער בפרויקט נעל"ה, שבו הועלו בני נוער מוכשרים מחבר המדינות ללא הוריהם ונקלטו במוסדות חינוך בישראל. יצא בשליחות הצלה של הספרייה הלאומית והעלה לארץ בדרך לא דרך כמות גדולה של חומר נדיר שכלל ספרים, כתבי-יד, איגרות ותעודות, שחלקם הוצאו ממרתפי הקג"ב. החומר פותח דרך למחקר מקיף על האזור. ספרו 'אוק יול – מסע במרכז אסיה', המביא את סיפור שירותו באזור, יצא בהוצאת משרד הביטחון ונעשה מורה דרך לרבים המסיירים באזור ומתעד את הסיפור היהודי באזור. בצד פעילותו הספרותית והמחקרית הוא מדריך ומלווה קבוצות של ישראלים על דרך המשי, הקווקז ורוסיה.

אשמח אם תפני את פנייתי לגורמים המתאימים במשרד החינוך. אשמח לשתף פעולה.

בברכה ובהערכה,

ב"צ יהושע

*